

СЕКЦІЯ 5

Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства

УДК 336

Перетяцько Ю. М., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Національний університет “Чернігівська політехніка”, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РАХУНКІВ ВІДКРИТИХ В ІНОЗЕМНИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ

Ключові слова: валютна операція, валютний нагляд, експорт, імпорт, валютний рахунок.

Згідно з п. 3 ст. 4 Закону України “Про валюту і валютні операції” резиденти мають право відкривати рахунки в іноземних фінансових установах та здійснювати через такі рахунки валютні операції. Слід відзначити, що суб’єкт господарювання не зобов’язаний повідомляти Державну податкову службу України про наявність у нього відкритих рахунків в іноземних фінансових установах. Проте на практиці резиденти, при здійсненні розрахункових операцій із використанням рахунків, які відкриті в іноземних фінансових установах, стикаються із певними ризиками, які виникають у зв’язку із не врегульованими положеннями нормативних актів з питань зовнішньої економічної діяльності.

При отриманні виручки від реалізації товарів (у широкому розумінні), які підлягають валютному регулюванню у митному режимі експорт сума коштів може бути зарахована на рахунок в іноземній фінансовій установі. Однак, згідно з п. 23 [2] грошові кошти від нерезидента за операціями резидента з експорту товарів підлягають зарахуванню на рахунок резидента в Україні в банку [2]. З цього слідує, що резидент може тримати валютну виручку на таких рахунках, однак за допомогою них здійснювати розрахунки не має права. Водночас, необхідно врахувати, що експортна виручка може перебувати на рахунках іноземних фінансових установах упродовж тільки 90 днів [3, п. 14] з дати митного оформлення товарів, які поміщаються у митний режим експорт.

Оплату імпорتنих операцій коштами, які знаходяться на рахунках резидента іноземних фінансових установах чинне законодавство дозволяє згідно з ст. 4 Закону України “Про валюту і валютні операції”. Водночас п. 1 ст. 7 цього ж Закону встановлює, що транскордонний переказ валютних цінностей здійснюється виключно через уповноважені установи [1]. Таку ж норму встановлює і п. 16 Постанови № 5 - розрахунки за зовнішньоекономічними операціями здійснюються виключно через рахунки в банках [2]. Згідно з Законом України “Про банк і банківську діяльність” банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги [4, ст. 2]. Банківська ліцензія – це запис у Державному реєстрі банків про право юридичної особи або філії іноземного банку на здійснення банківської діяльності, і надається Національним банком України. З цього слідує, що і при оплаті за товар, який поміщений у митний режим імпорту резидент також не може сплачувати із рахунку, який відкритий в іноземній фінансовій установі.

Отже, якщо резидент зважується скористатися нормою ст. 4 Закону України “Про валюту і валютні операції” і здійснити через рахунки, які відкриті в іноземних фінансових установах валютні операції, то такому суб’єкту господарювання слід врахувати, що центральним органом влади це може бути кваліфіковано як порушення валютного законодавства, що тягне за собою накладання штрафу у розмірі 100 відсотків від суми операції [1, п. 4 ст. 14].

Список використаних джерел: 1. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>. 2. Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: Постанова Правління національного банку України від 02.01.2019 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>. 3. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18: Постанова Правління Національного банку України від 04.04.2022 № 68. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04042022_68. 4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 №2121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.